

Vejdirektoratet
Cykelsti Veterslev – Buske, Ringsted
 Natura 2000-væsentlighedsvurdering og vurdering af bi-
 lag IV arter

Indhold

Projekt ID: 10411957
 Ændret: 20-08-2021 13:18
 Revision: 1

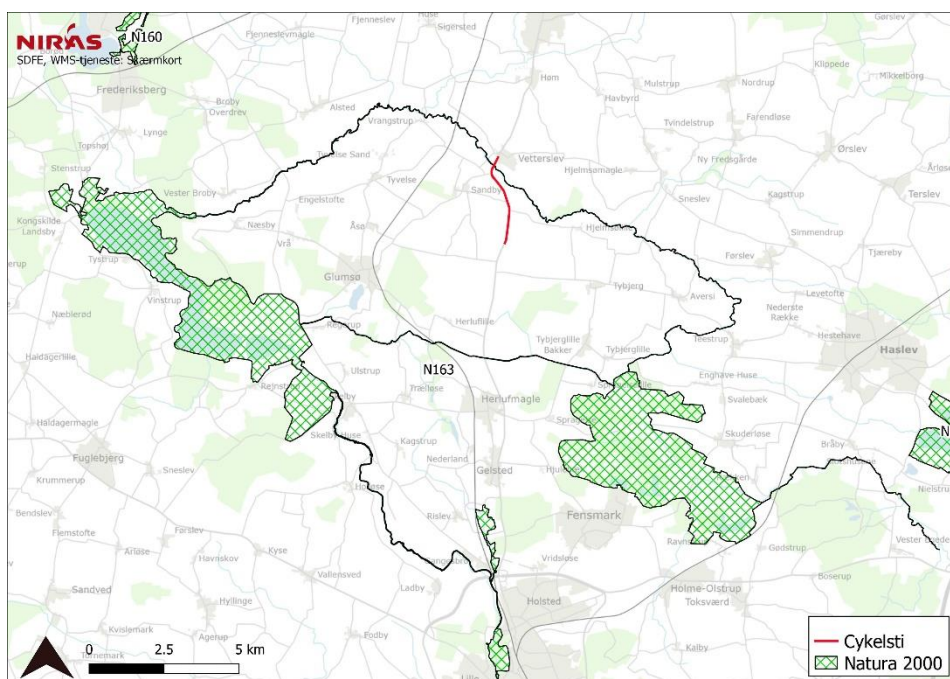
Udarbejdet af THEA/BJSC
 Kontrolleret af MHES
 Godkendt af MHES

1	Baggrund	2
1.1	Projektbeskrivelse	3
2	Lovgrundlag	3
2.1	Natura 2000	3
2.2	Bilag IV-arter	5
2.3	Vandområdeplanerne og forholdet til Natura 2000	5
3	Metode	6
3.1	Natura 2000	6
3.2	Bilag IV-arter	7
4	Natura 2000	8
4.1	Habitatområde H194 Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen	9
4.2	Bevaringsmålsætninger	11
4.3	Væsentlighedsvurdering	11
5	Bilag IV-arter	13
5.1	Relevante arter i området	13
5.2	Vurdering	15
6	Kumulative effekter	15
7	Sammenfatning	16
7.1	Natura 2000-område nr. 163	16
7.2	Bilag IV-arter	16
8	Referencer	16

1 Baggrund

Vejdirektoratet ønsker at etablere nye cykelstier langs Suså Landevej mellem byerne Vетterslev og Buske, da der ikke findes eksisterende cykelfaciliteter. Cykelstierne etableres som enkeltrettede stier i begge sider af vejen på en strækning på ca. 3,2 km. De nye cykelstier kobles til eksisterende cykelstier og bliver en del af et større stinet.

Forslaget til de nye cykelstier krydser Natura 2000-område nr. 163 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose. På Figur 1 ses et overblik over foto af den planlagte cykelsti og Natura 2000-område nr. 163.

Figur 1: Oversigt over trace for den foreslåede cykelsti samt Natura 2000-område nr. 163. Den foreslåede cykelsti krydser Natura 2000-område nr. 163 ved Susåen.

Derfor indeholder dette notat en Natura 2000-væsentlighedsvurdering i henhold til habitatbekendtgørelsen § 6, stk. 1. Formålet med væsentlighedsvurderingen er at beskrive og vurdere, om der er potentielle, væsentlige påvirkninger på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 163, som følge af anlæg og drift af den ønskede cykelsti mellem Vетterslev og Buske.

Natura 2000-område 163 Suså, Tystrup-Bavelse sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose omfatter habitatområderne H145, H146 og H194 og fuglebeskyttelsesområde F91 og F93.

Dette notat indeholder desuden en beskrivelse og vurdering af projektet i forhold til de bilag IV-arter, som potentielt kan forekomme inden for eller i nærheden af det foreslåede projektområde, i henhold til habitatbekendtgørelsen § 10.

1.1 Projektbeskrivelse

Projektet omfatter etablering af en cykelsti langs en del af den 2-sporede vej mellem Vetterlev og Buske. Den aktuelle vejstrækning, hvor der skal etableres cykelstier, er ca. 3,2 km lang. Vejens linjeføring er uden skarpe sving, og da terrænet er forholdsvis fladt, er der kun få steder, hvor der er skråninger og skrænter langs vejen.

Projektet omfatter etablering af 2 m brede enkeltrettede cykelstier i begge sider af vejen med en skillerabat mod kørebanen på 2 m. Der etableres en 1 m bred, græsbelagt yderrabat og afvanding sker til grøfter langs yderrabatten. Ved sidevejstilslutninger, føres cykelstien ud til vejen til venstre for sidevejen, så der på de sidste 30 m før sidevejen etableres cykelbaner langs primærvejen. Enkelte steder er det nødvendigt at indsnævre skillerabatten på grund af eksisterende bebyggelse langs vejen.

Ved st. 7.250 føres vejen over Suså. Broens bredde tillader ikke etablering af skillerabat mellem kørebane og cykelsti, og det foreslås at udelade skillerabatten på denne strækning og i stedet etablere cykelsti langs kørebanen. Det foreslås, at der sættes limkantsten el. lign. henover broen, som fyldes op med asfalt, se Figur 2.

Anlægsperioden for cykelstien forventes at tage 5-7 mdr. Hvis projektet udføres henover vinteren, skal der lægges ca. 2 mdr. til anlægsperioden.

Figur 2: Den nye cykelsti krydser Natura 2000-område nr. 163 et enkelt sted ved Susåen.

2 Lovgrundlag

2.1 Natura 2000

EU har vedtaget to naturbeskyttelsesdirektiver, som pålægger EU's medlemslande at bevare en række arter og naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene:

- EU's habitatdirektiv (EU, 1992) har til formål at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne i EU. Hvert EU-land skal blandt andet udpege områder, der kan fungere som sikre levesteder for de naturtyper og arter, som er opført på habitatdirektivets bilag I og II. Disse områder betegnes habitatområder. Habitatdirektivet omfatter derudover en generel beskyttelse af de arter, som er opført på direktivets bilag IV (de såkaldte bilag IV-arter). Beskyttelsen af bilag IV-arterne gælder også uden for habitatområderne.
- EU's fuglebeskyttelsesdirektiv (EU, Rådets direktiv nr. 79/409/1979, 1979) har til formål at beskytte levesteder og rasteområder for fugle, som er sjældne, truede eller følsomme over for ændringer af levesteder i EU. Hvert EU-land skal udpege områder for at beskytte fugle, der er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet. Disse områder benævnes fuglebeskyttelsesområder.

Natura 2000 er derfor fællesbetegnelsen for det internationale netværk af både habitatområder og fuglebeskyttelsesområder i EU, og har til formål at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne. I Danmark er habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet indarbejdet i lovgivningen i bl.a. habitatbekendtgørelsen (Miljø- og Fødevarerministeriet, 2018) og beskrevet i den tilhørende vejledning (Miljøstyrelsen, 2020).

For hvert af de danske Natura 2000-områder er der udarbejdet en basisanalyse og en Natura 2000-plan, som beskriver tilstand, trusler og målsætninger for områderne. Derudover foreligger der en handleplan for hvert område med aktiviteter for at forbedre naturtilstanden eller for at fastholde en gunstig bevaringsstatus.

Formålet med Natura 2000-netværket er at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som er på udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder. Gunstig bevaringsstatus er defineret i habitatdirektivet, se nedenstående boks. Målsætningen er nærmere beskrevet i de enkelte Natura 2000-planer og bevaringsstatus er beskrevet i publikationer og rapporter fra DCE, senest i 2019

En **naturtypes** "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når:

- Det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- Den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- Bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig.

En **arts** "bevaringsstatus" anses for "gunstig" når:

- Data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- Artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- Der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare bestande.

(Fredshavn, et al., 2019).

Ifølge habitatbekendtgørelsen skal der laves en vurdering af planer og projekter, som vil være placeret inden for de beskyttede områder eller kan påvirke ind i de beskyttede områder og påvirke udpegningsgrundlaget. Der skal først udarbejdes en "væsentlighedsvurdering", hvor det vurderes, om projektet kan medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-området.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen kan afvises, at en plan eller et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, kan projektet tillades efter indhentelse af nødvendige tilladelser.

Hvis ikke en væsentlig påvirkning kan afvises i væsentlighedsvurderingen, skal der udarbejdes en "konsekvensvurdering". I konsekvensvurderingen vurderes det, om påvirkningen kan skade Natura 2000-området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Vurderingen skal også omfatte kumulative påvirkninger, som typisk ses som en forstærkning af påvirkningen af en given miljøkomponent (f.eks. forøget forstyrrelse af en artsgruppe). Kumulative påvirkninger kan også være mere komplekse påvirkninger, hvor samspillet af forskellige påvirkninger giver anledning til helt nye påvirkninger.

Indeværende notat indeholder en væsentlighedsvurdering i henhold til habitatdirektivets § 6 stk. 1. Indholdet i denne væsentlighedsvurdering modsvarer de krav og retningslinjer, som fremgår af habitatbekendtgørelsen. Vurderingen er lavet ud fra den gældende afgrænsning af habitatområder og fuglebeskyttelsesområder.

2.2 Bilag IV-arter

I forhold til bilag IV-arter skal det sikres, at det ansøgte projekt ikke forsætligt forstyrrer bilag IV-arterne i deres naturlige udbredelsesområde eller beskadiger eller ødelægger arternes yngle- og rasteområde i deres naturlige udbredelsesområde. Det er ikke tilladt at gennemføre projekter, der kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for disse arter. Forudsætningen er, at den økologiske funktionalitet af et yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter opretholdes på mindst samme niveau som hidtil.

Indeværende notat indeholder en vurdering af påvirkninger på bilag IV-arter i henhold til habitatbekendtgørelsens § 10.

2.3 Vandområdeplanerne og forholdet til Natura 2000

I NOVANA proammet er der endnu ikke udviklet et tilstandsvurderingssystem til vandløbsnatur. Vandløbsnatur er derfor udelukkende kortlagt i Natura 2000-områderne, men ikke tilstandsvurderet. Kortlægningen er foretaget i de vandløb, der er omfattet af vandområdeplanerne.

Vandområdeplanerne beskriver hvordan Danmark implementerer EU's vandrammedirektiv, hvis formål er at sikre rent vand i søer, vandløb, kystvande og grundvand. Grundlaget for vandområdeplanerne er lov om vandplanlægning, som fastsætter en række miljømål, samt opstiller overordnede rammer for den administrative struktur for planlægning og gennemførelse af tiltag og overvågning af vandmiljøet (Miljø- og fødevareministeriet, 2017).

Målet med vandområdeplanerne er, at alle vandløb, søer og kystvande skal opnå god økologisk og kemisk tilstand. Miljømål, miljøtilstand, miljøkvalitetskrav og tærskelværdier for miljøtilstand fremgår af øvrige bekendtgørelser og indsatsprogrammer.

De konkrete vandområder, samt dertilhørende målsætninger, der er omfattet af vandområdeplanerne, fremgår af Miljøministeriets MiljøGIS, hvor den seneste planperiode er fra 2021-2027 (Miljøministeriet, 2021). Her fremgår en vurdering af vandløbenes økologiske tilstand, som således også er grundlag for tilstanden af vandområder omfattet af Natura 2000-områderne.

I vejledningen til habitatbekendtgørelsen er forholdet mellem vandområdeplanerne og Natura 2000-områderne beskrevet (Miljøstyrelsen, 2020). Hvor udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område er tilknyttet en målsat vandforekomst, skal det vurderes om en afgørelse påvirker tilstanden af vandforekomsten. Herunder vurderes muligheden for, at vandforekomsten kan opnå eller fastholde målsætningen. Dette er et afgørende bidrag til natura 2000 vurderingen.

Det fremgår også af vejledningen, at der som hovedregel vil være overensstemmelse mellem krav til beskyttelse af målsatte vandforekomster og beskyttelse af Natura 2000-områderne. Hvis en påvirkning ikke indebærer en forringet tilstand af de målsatte overfladevandområder, kan det således oftest antages, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af Natura 2000.

3 Metode

Beskrivelserne og vurderingerne af områder, arter og naturtyper, der er omfattet af internationale naturbeskyttelsesbestemmelser, er baseret på eksisterende viden, herunder data fra Danmarks Miljøportal samt relevant faglitteratur om beskyttede arter og naturområder.

Beskrivelser og vurderinger bygger blandt andet på materiale og oplysninger fra Natura 2000-planerne, Natura 2000-basisanalyserne, relevant faglitteratur og faglige rapporter såsom "Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV" (Søgaard & Asferg, 2007), "Dansk pattedyrsatlas" (Baagøe & Jensen, 2007), DOF-basen (Dansk Ornitologisk Forening, 2021) og miljøstyrelsens artsbeskrivelser.

3.1 Natura 2000

Myndighedernes forvaltning af Natura 2000-lovgivningen er blandt andet baseret på vejledningen til habitatbekendtgørelsen (Miljøstyrelsen, 2020). Praksis i forvaltningen præciseres desuden i forbindelse med sager, som bliver afgjort af EU-domstolen og Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen, skal udtrykket væsentligt tolkes objektivt, men skal samtidig også ses i forhold til de lokale miljø- og naturforhold i det konkrete Natura 2000-område. Det er en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området, hvis en plan eller et projekt risikerer at skade bevaringsmålsætningen for det pågældende Natura 2000-område.

Påvirkningen skal vurderes ud fra, om den er så væsentlig, at gunstig bevaringsstatus ikke kan opretholdes, eller der ikke kan opnås gunstig bevaringsstatus. Naturtyperne og arterne skal således være stabile eller i fremgang.

Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen er en påvirkning som udgangspunkt ikke væsentlig:

- Hvis påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandstørrelser, der er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype, eller
- Hvis den beskyttede naturtype eller art skønnes hurtigt og uden menneskelig indgriben at ville opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand. Midlertidige forringelser eller forstyrrelser i en eventuel anlægsfase, der ikke har efterfølgende konsekvenser for de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte, er almindeligvis ikke en væsentlig påvirkning.

Der er således inden for rammerne af reglerne mulighed for at vedtage planer eller gennemføre projekter, som medfører en vis negativ påvirkning, hvis blot denne påvirkning kan rummes inden for de naturlige udsving, eller hvis der kan ske reetablering inden for kort tid. Generelt vurderes det, at der er tale om kort tid, hvis der sker en naturlig reetablering af naturens tilstand inden for ca. ét år.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan afvises, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en konsekvensvurdering. Kravet om en konsekvensvurdering gælder også for planer og projekter uden for et Natura 2000-område, hvis disse planer eller projekter kan påvirke væsentligt ind i Natura 2000-området. Konsekvensvurderingen skal kunne udelukke, at aktiviteten kan medføre skade på de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte. Hvis det ikke kan udelukkes, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte – undtagen i helt særlige og meget sjældne tilfælde, hvor forudsætningen for en afvigelse er opfyldt (i henhold til § 9 i habitatbekendtgørelsen).

3.2 Bilag IV-arter

I forhold til bilag IV-arter skal det sikres, at det ansøgte projekt ikke forsætligt forstyrrer bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområde eller beskadiger eller ødelægger arternes yngle- og rasteområde i arternes naturlige udbredelsesområde. Det er ikke tilladt at gennemføre projekter, der kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for disse arter. Forudsætningen for dette er, at den økologiske funktionalitet af et yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter opretholdes på mindst samme niveau som hidtil.

Af habitatvejledningen fremgår det, at yngle- og rasteområder kan bestå af flere lokaliteter, der tjener som levesteder for den samme bestand. Nogle arter er organiseret i delbestande, som står i forbindelse med hinanden gennem udvandring og indvandring, og som benytter et netværk af levesteder over tid og rum. Netværket kan ses som et samlet yngle- eller rasteområde for samlingen af delbestande som står i forbindelse med hinanden. De enkelte lokaliteter har hver især betydning for bestanden. Nogle vil ofte have mere betydning end andre.

En skade på et levested et sted i netværket kan afværges hvis det er muligt at fremme kvaliteten eller udstrækningen af levestederne andetsteds i netværket (Miljøstyrelsen, 2020).

4 Natura 2000

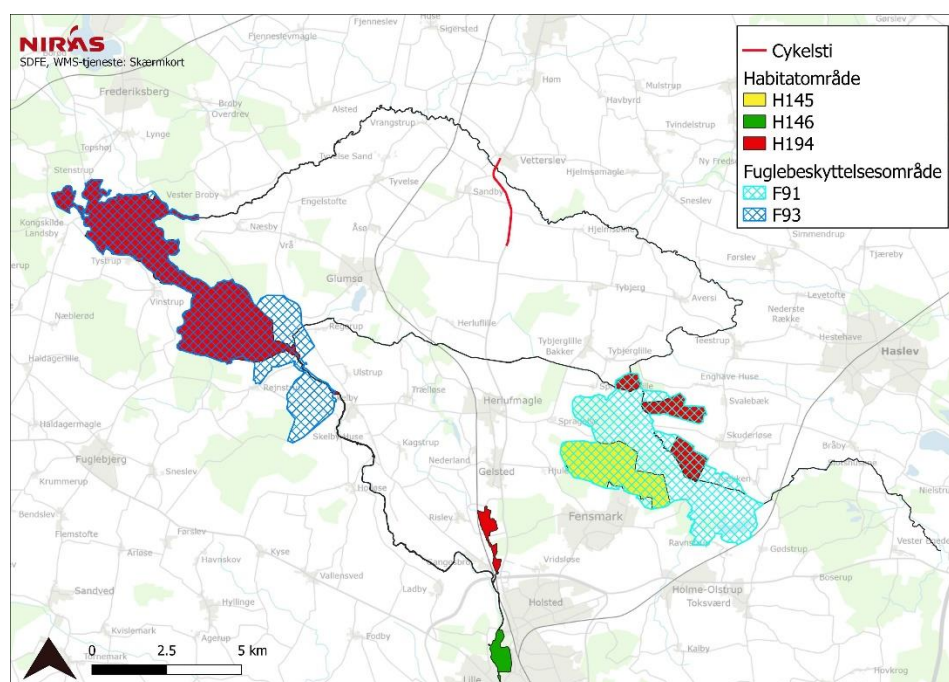
Natura 2000-område nr. 163 har et samlet areal på ca. 3.900 ha og er afgrænset som vist på Figur 1 (Miljøstyrelsen, 2020). Natura 2000-området består primært af terrestrisk natur, men også af ca. 750 ha vandflade. Området ligger i Næstved, Sorø, Ringsted og Faxe Kommuner og inden for vandområdedistrikt Sjælland.

Natura 2000-området er særligt udpeget for at beskytte de sjældne naturtyper højmose og indlandssalteng samt tykskallet malermusling. Tykskallet malermusling findes udover i dette område kun Odense Å-systemet. Inden for dette område findes desuden en særlig stor andel af det samlede areal med skovbevokset tørve-mose og kildevæld inden for den kontinentale biogeografiske region.

Natura 2000-området omfatter i alt tre habitatområder og to fuglebeskyttelsesområder:

- Habitatområde H145 Holmegårds Mose
- Habitatområde H146 Rådmandshave
- Habitatområde H194 Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen
- Fuglebeskyttelsesområde F91 Holmegårds Mose og Porsmose
- Fuglebeskyttelsesområde F93 Tystrup-Bavelse Sø

Habitat- og fuglebeskyttelsesområde fremgår af Figur 3.

Figur 3: Oversigt over de tre habitatområder og de to fuglebeskyttelsesområder i Natura 2000-område nr. 163. Projektstrækningen krydser kun habitatområde H194.

Projektstrækningen ligger udelukkende inden for habitatområde H194, hvor den foreslåede cykelsti krydser Susåen. De øvrige habitatområder og fuglebeskyttelsesområder ligger i en afstand på mindst 6 km fra projektstrækningen. Projektet vurderes potentielt kun at medføre lokale påvirkninger, og de øvrige habitatområder og fuglebeskyttelsesområder vurderes derfor ikke at blive væsentligt påvirket.

Det vil derfor kun være habitatområde H194, som vil blive yderligere beskrevet og vurderet.

4.1 Habitatområde H194 Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H194 omfatter 18 habitatnaturtyper og seks habitatarter. Udpegningsgrundlaget omfatter bl.a. den sjældne naturtype indlandssalteng og arten tykskallet malermusling.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 194		
Naturtyper:	Indlandssalteng* (1340)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Avneknippemose* (7210)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Tykskallet malermusling (1032)	Bæklampret (1096)
	Pigsmerling (1149)	Stor vandsalamander (1166)

Figur 4: Tabellen viser naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for habitatområde H194. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag I og II. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet.

4.1.1 Habitatnaturtyper

Den foreslåede cykelsti krydser Susåen i habitatområde H194 og ligger derfor kun i umiddelbar nærhed til habitatnaturtyperne *vandløb* og *urtebræmme*. De øvrige habitatnaturtyper ligger i en afstand på minimum 6 km fra projektstrækningen. Det vurderes derfor kun at være habitatnaturtyperne vandløb og urtebræmme, som potentielt påvirkes af projektet. Øvrige habitatnaturtyper vil derfor ikke blive beskrevet eller vurderet yderligere. I Figur 5 ses et oversigtsfoto over de to habitatnaturtyper nær projektstrækningen.

Vandløb

Susåen er kortlagt som *vandløb med vandplanter*, hvor der i alt er kortlagt ca. 72 km inden for hele Natura 2000-område nr. 163, hvor kun selve Susåen indgår. Susåen er yderst artsrig, hvad angår både dyr og vandplanter.

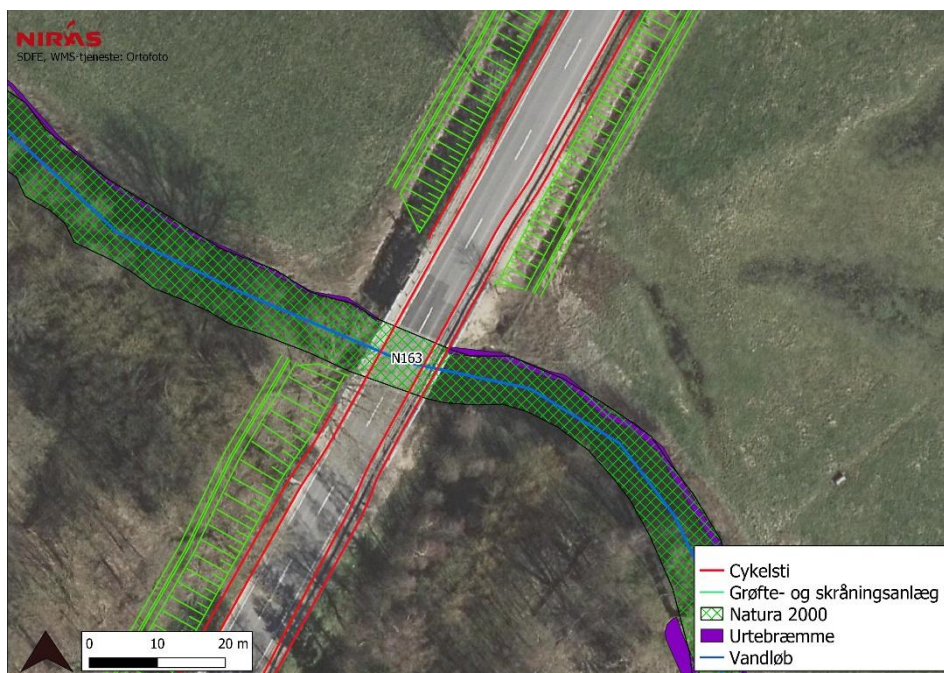
Vandløbet økologiske og kemiske tilstand er beskrevet i basianalysen for vandområdeplanerne 2021-2027. Den foreslåede cykelsti krydser en mindre delstrækning af Susåen, vandområde nr. 08997. Vandområdets samlede økologiske tilstand er *ringe*, mens den kemiske tilstand er *ukendt*. Den samlede økologiske tilstand skyldes et *ringe* niveau af tilstandsparameteren makrofyter, mens tilstandsparameterne benthiske invertebrater og fisk er henholdsvis *moderat* og *god*.

Vandløb har en stærk ugunstig national bevaringsstatus i den seneste artikel 17-rapportering fra 2019 (Fredshavn, et al., 2019).

Urtebræmme

Langs Susåen findes habitatnaturtypen urtebræmme flere steder. Urtebræmme er ikke tilstandsvurderet, men udelukkende kortlagt i Natura 2000-område nr. 163. Urtebræmme forekommer primært i skyggede skovbryn og omfatter høj urtevegetation, som forventeligt forløber langs ca. 80% af de danske vandløb.

Urtebræmme er kortlagt langs en stor del af Susåen med en samlet forekomst på ca. 23 ha. Forekomsterne er begrænset til en smal bræmme på 1-5 m langs vandløbet. Urtebræmme har en stærk ugunstig bevaringsstatus i den seneste artikel 17-rapportering fra 2019 (Fredshavn, et al., 2019).

Figur 5: Oversigt over de to nærtliggende habitatnaturtyper vandløb og urtebræmme ved krydsningen af Susåen.

4.1.2 Habitatarter

Med kendskab til habitatarternes foretrukne leve- og ynglesteder, sammenholdt med kortlægningen af habitatarter indenfor Natura 2000-området, samt øvrige artsregistreringer, vurderes det kun at være tykskallet malermusling, bæklampret og pigsmørling, som potentielt forekommer i eller nær projektområdet.

Øvrige habitatarter vil derfor ikke blive beskrevet eller vurderet yderligere, da området omkring krydsningen med Susåen ikke vurderes at rumme egnede yngle- eller levesteder for skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl og stor vandsalamander. Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl lever i fugtige områder med star-arter, som f.eks. ferske enge. Skæv vindelsnegl forekommer også på mere tørre lokaliteter. Urtebræmme er primært domineret af højt voksende og nitrofile arter, samtidig med at arealet er meget begrænset størrelsesmæssigt og uden oplagte spredningsmuligheder. Stor vandsalamander er beskrevet og vurderet i afsnittet om bilag IV-arter.

Tykskallet malermusling

Tykskallet malermusling lever i vandløb med stenet, gruset eller sandet bund, og hvor vandet er stærkt eller moderat strømmende. Vandkvaliteten skal opfylde kravene om en god biologisk kvalitet for at være egnet som levested for arten.

Arten er ikke registreret eller kortlagt på den delstrækning af Susåen, som krydses af projektstrækningen. Nærmeste registrering af levende individer af arten er ved Vrangstrup i 2015, ca. 3 km opstrøms projektstrækningens krydsning (Miljøstyrelsen, 2020).

Bæklampret

Bæklampret lever udelukkende i vandløb, og gennemfører hele sin livscyklus i ferske vande. Arten yngler i øvre dele af vandløb, hvor der er hurtigt strømmende vand og sand- og grusbund med større sten.

Bæklampret er ikke registreret eller kortlagt inden for habitatområde H194. Arten er vanskelig at registrere, men kan være tilstede i området trods eftersøgninger.

Pigsmerling

Pigsmerling lever i åer, bække og søer med langsomt flydende eller stillestående vand. Arten er hovedsageligt nataktiv og fisken ligger om dagen nedgravet i bunden. Den foretrækker sandbund, men findes også på siltet eller mudderbund. Samtidig er det vigtigt med stor forekomst af vandplanter, hvor arten både søger skjul og lægger sine æg. Pigsmerling findes udbredt i Susåsystemet og er registreret på alle delstrækninger. Arten forventes derfor også at forekomme i området omkring projektstrækningen (Miljøstyrelsen, 2020).

4.2 Bevaringsmålsætninger

Den overordnede målsætning for området fremgår af Natura 2000-planen, og angiver et overordnet sigte for, hvordan området skal udvikle sig for såvel det konkrete områdes integritet som for at bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter.

I det nedenstående er de mest relevante overordnede målsætninger for Natura 2000-område nr. 163 opsummeret, i forhold til det beskrevne projekt (Naturstyrelsen, 2016).

- Vandløb sikres god struktur og vandkvalitet som godt levested for specielt tykskallet malermusling
- Det prioriteres højt at opnå gunstig bevaringsstatus for tykskallet malermusling (...).
- Områdets økologiske sammenhæng og robusthed (dets økologiske integritet) sikres som helhed i form af en
 - hensigtsmæssig drift og hydrologi,
 - lav næringsstofbelastning samt
 - gode etablerings- og spredningsmuligheder for arterne.

Dertil kommer en række konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for udvikling i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder.

4.3 Væsentlighedsvurdering

4.3.1 Generelt

Projektet vurderes potentielt kun at påvirke habitatområde H194. Potentiel påvirkning af vandløb omfatter udledninger af uhensigtsmæssige stoffer, som forringer vandløbets biologiske og kemiske tilstand. Potentiel påvirkning af urtebræmme omfatter arealinddragelse. Påvirkning af habitatarter omfatter arealinddragelse eller forringelse af leve- og ynglesteder.

4.3.2 Habitatområde H194

Projektet vil ikke medføre arealinddragelse af habitatområde H194 eller habitatnaturtyperne vandløb og urtebræmme. Som det fremgår af Figur 5 vil cykelstien forløbe over Susåen og det vil ikke blive nødvendigt at inddrage dele af habitatområde H194 til midlertidige arbejdspladser. Hverken vandløb eller urtebræmme vil derfor blive beskadiget eller inddraget i forbindelse med anlægsfasen. Samtidig vil

anlægsarbejde nær Susåen kun foregå i en midlertidig afgrænset periode, hvor aktiviteter vil være kortvarige.

Anlægsarbejdet vurderes ikke at give anledning til uhensigtsmæssige udledninger, da der ikke skal foretages grundvandssænkning, lænsning eller anvendes vand i forbindelse med krydsningen af Susåen i anlægsfasen. Der vil således ikke forekomme afledninger af miljøskadelige stoffer til Susåen, som kan forringe vandløbs biologiske og kemiske tilstand i anlægsfasen.

Anlægsarbejdet vurderes således ikke at give anledning til væsentlig påvirkning på habitatnaturtyper i habitatområde H194.

Der foreligger ingen oplysninger omkring den nuværende afledning af overfladevand til Susåen fra den eksisterende vej (Suså landevej). Det mest sandsynlige er, at vejvand ledes til en samlebrønd ved Susåen, som så leder vandet direkte ud i Susåen. Derudover forventes en stor del af overfladevandet ligeledes at løbe til de eksisterende grøfter og nedsive.

Forudsætning for vurderingen er at følgende integreres i projektet for den fremtidige afledning af overfladevand fra cykelstien:

- Afvanding sker i nye grøfteanlæg, hvor vandet kan stå og sive væk.
- Der etableres dræn langs nyanlægget samt nye nedløbsbrønde med kuppelrist til opsamling af overfladevand. Afvandingen ledes til grøfteanlæg.
- Der etableres ikke grøfteanlæg i afgravningssituationer samt ud for ejendomme. Afvandingen ledes til grøfteanlæg via trug/rabat, dræn, nedløbsbrøndende med kuppelriste samt ledninger.
- Eksisterende afvandingsystem kan genanvendes. Eventuelle nye nedløbsbrønde hertil tilsluttes eksisterende stikledninger eller ledes til grøfteanlæg.

Disse tiltag anses som tilpasninger og nærmere specifikationer af projektet (ikke afværgeforanstaltninger).

Det antages, at Susåen har modtaget vejvand fra vejen siden den blev etableret. Selvom cykelstien vil forøge vejarealet, så er indholdet af næringsstoffer og miljøfremmede stoffer i vand fra cykelstier lavt i forhold til den trafikerede vej. Det vurderes derfor, at udledning af vand fra cykelstien udgør en mindre og ikke væsentlig merudledning hvad angår næringsstoffer og miljøfremmede stoffer i forhold til den nuværende situation.

Desuden vil det meste af overfladevandet fra den nye cykelsti blive ledt til grøfteanlæg og ikke direkte ud i Susåen. Der vil derfor opstå en vis forsinkelse og vandmængden og udledningshastigheden vurderes derfor heller ikke at have en betydning i forhold til den nuværende situation.

Det vurderes således ikke at driftsfasen vil give anledning til væsentlig påvirkning på Susåen. Det skyldes at en eventuel merudledning i forhold til den nuværende situation vil være meget lille samt at indholdet af næringsstoffer og miljøfremmede stoffer vil være meget lav.

De eneste habitatarter fra udpegningsgrundlaget (bilag II arter), som lever og yngler i vandløbene, er tykskallet malermusling, bæklampret og pigsmertling. Alle arter er afhængige af god biologisk vandløbskvalitet, hvor de stiller specifikke krav til levesteder i form af f.eks. strømningshastigheder, bundforhold og vandkvalitet.

Da vandløbene ikke vurderes at blive påvirket som følge af projektet, vurderes levesteder for habitatarter på udpegningsgrundlaget heller ikke at blive påvirket. Projektet vil derfor ikke påvirke habitatarter.

På baggrund af ovenstående, vurderes det at projektet ikke kan medføre væsentlig påvirkning på habitatområde H194 eller Natura 2000-område nr. 163.

Projektet vurderes ligeledes ikke at medføre påvirkning på målsatte vandområder, der kan være til hinder for målopfyldelse, da der ikke vil forekomme påvirkning af hverken økologiske tilstandsparametre eller overskridelse af miljøkvalitetskrav.

5 Bilag IV-arter

5.1 Relevante arter i området

Alle arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV er beskyttet, uanset om de yngler og raster i eller uden for habitatområderne. Ud fra Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV (Søgaard & Asferg, 2007), samt generelt kendskab til arternes levestedspræferencer og lokale registreringer (NaturBasen, 2021) (Naturdata, 2021) forventes flere bilag IV-arter potentielt at forekomme nær projektområdet. Det gælder flere arter af flagermus, padder og markfirben.

Flagermus

Alle flagermusarter i Danmark er opført på habitatdirektivets bilag IV. Arternes udbredelsesområder bl.a. beskrevet i naturstyrelsens forvaltningsplan for flagermus (Naturstyrelsen, 2013) samt håndbog om bilag IV-arter (Søgaard & Asferg, 2007). Der er ikke registreret flagermus i umiddelbar nærhed til projektstrækningen, men flagermusarter som potentielt forekommer nær den foreslåede cykelsti fremgår af Tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over de potentielt forekommende arter af flagermus nær projektområdet, samt arternes sommer- og vinterkvarter, flyvehøjde og udbredelse.

Art	Sommerkvarter	Vinterkvarter	Flyvehøjde	Udbredelse
Dværgflagermus	Hule træer og bygninger	Hule træer og bygninger	Flyver både tæt på vegetation og følger landskabselementer samt i frie luftrum	Udbredt og almindelig
Skimmelflagermus	Bygninger	Bygninger	Flyver ofte i højde med belysning, typisk vejlampen	Udbredt og almindelig i Nordsjælland, ellers forholdsvis sjælden
Sydflagermus	Huse og andre bygninger	Huse og andre bygninger	Meget varierende mellem 2-20 m	Udbredt og almindelig
Troldflagermus	Hule træer og bygninger	Hule træer og bygninger	Følger overvejende ledelinjer i landskaber i flere højder, men sjældent i lav højde	Udbredt og forholdsvis almindelig
Vandflagermus	Hule træer	Under jorden i form af kalkminer, gamle brønde mm. Hule træer	Følger i meget høj grad ledelinjer i landskabet og jager helt tæt over vandflader	Udbredt og almindelig
Pipistrelflagermus	Bygninger og træhulheder	Bygninger	Følger overvejende ledelinjer i landskaber i flere højder, men sjældent i lav højde	Forholdsvis sjælden
Langøret flagermus	Store åbne bygninger, f.eks. lader	Gruber og bygninger	Flyver meget tæt på vegetation, bygninger og mure	Udbredt og almindelig
Brunflagermus	Træer med hulheder. Ofte forladte spætteboer	Hule træer	Jager højt og i det frie luftrum i god afstand fra træer og bygninger	Relativt almindelig

Padder

Projektstrækningen overlapper med udbredelsen af de to bilag IV-arter stor vandsalamander og spidssnudet frø, som begge forekommer almindeligt i det meste af Danmark. Begge arter lever og yngler i vandhuller, som fortrinsvis er solbeskinnede og uden forekomst af fisk. Begge arter er registreret i flere vandhuller i lokalområdet, men den nærmeste registrering er af stor vandsalamander, som er fundet i Vinderup ca. 1 km vest for projektstrækningen (Naturdata, 2021).

Springfrø findes primært kun på Sydsjælland, Fyn, Bornholm og øerne syd for Storebælt. Arten lever og yngler ligeledes i vandhuller, som fortrinsvis er solbeskinnede og uden forekomst af fisk. Arten er registreret nær Hjelmsølille i et vandhul ca. 1 km øst for projektstrækningen (Naturdata, 2021).

Markfirben

Markfirben er udbredt over det meste af Danmark, men er mest almindelig langs kysterne, hvor den lever og yngler i åbne områder med løs, gerne sandet jord. Det kan være klitter, heder eller overdrev, hvor der samtidig er solbeskinnede skrænter, hvor markfirben solbader. Samtidig skal der være en rig urteflora, som kan tiltrække føde og fungere som skjul.

Markfirben er registreret nærmest projektstrækningen ved Glumsø ca. 5 km vest for den foreslåede cykelsti.

5.2 Vurdering

Det foreslåede projektområde vurderes ikke at rumme yngle- eller rastesteder for bilag IV-arter. Det vurderes, at flagermus potentielt kan forekomme i og omkring projektområdet, primært i forbindelse med fouragering. I det følgende afsnit fremgår begrundelsen for, hvorfor bilag IV-arter ikke vurderes at blive påvirket, og at den økologiske funktionalitet for alle arter vil forblive opretholdt.

Flagermus

Flere arter af flagermus formodes at forekomme nær projektstrækningen, selvom der ikke foreligger registreringer af flagermus i området.

Der vil ikke blive behov for fældning af træer eller nedrivning af bygninger i forbindelse med projektet. Leve- og ynglesteder for flagermus vurderes således ikke at blive påvirket som følge af projektet. Projektet vurderes heller ikke have negative konsekvenser for fødegrundlaget for flagermus eller forhindre at de nærtliggende områder fortsat kan benyttes til fouragering. Det skyldes at projektet ikke vil medføre forringelse af ledelinjer til jagtområder eller påvirkning af f.eks. insekter.

Det vurderes derfor, at den økologiske funktionalitet for flagermus ikke vil blive påvirket som følge af projektet.

Padder

Ynglesteder for både spidssnudet frø, springfrø og stor vandsalamander udgøres af mindre vandhuller, hvorfor arterne er mest sårbare overfor arealinddragelse eller eutrofiering og tilgroning. Projektet indebærer ikke arealinddragelse i form af f.eks. opfyldning af vandhuller, hverken midlertidigt eller permanent. Projektet vil heller ikke medføre øget udledning til mindre vandhuller. Da de nærmeste registreringer af bilag IV-padder samtidig ligger i en afstand af ca. 1 km fra projektområdet, vurderes projektet ikke at give anledning til påvirkning på bilag IV-padder.

Det vurderes derfor, at den økologiske funktionalitet for spidssnudet frø, springfrø og stor vandsalamander ikke vil blive påvirket som følge af projektet.

Markfirben

Der er ikke registreret markfirben i eller nær projektområdet. På baggrund af de seneste ortofotos, samt Google street view vurderes der heller ikke at være potentielle levesteder langs vejen, hvor der skal etableres cykelsti, da der ikke er sandede skrænter med løs jord og urteflora. Området langs vejen udgøres i dag hovedsageligt af flade græsrabatter og randzoner fra landbrugsjord. Der vurderes heller ikke at være oplagte spredningsmuligheder. Da miljøpåvirkningerne fra projektet vurderes at være lokale og ikke vil medføre arealinddragelse, hverken midlertidigt eller permanent, af potentielle levesteder for markfirben, vurderes arten ikke at blive påvirket.

Det vurderes derfor, at den økologiske funktion for markfirben ikke vil blive påvirket som følge af projektet.

6 Kumulative effekter

Ifølge habitatdirektivet skal væsentlighedsvurderingen også omfatte mulige kumulative påvirkninger, eksempelvis i forhold til allerede vedtagende planer, som endnu ikke er realiseret, og fra planer og projekter, som ligger i forslag.

Banedanmark er i gang med at opgradere den ca. 120 km lange Ringsted-Femern forbindelse, som har til formål at skabe en ny og mere klimavenlig dobbeltsporet jernbane, som sikrer at jernbanen får en øget kapacitet i fremtiden. Jernbanen, og de fremtidige anlægsaktiviteter, krydser ligeledes Susåen opstrøms området for den nye cykelsti. Hverken anlægs- eller driftsfasen af den nye Ringsted-Femern forbindelse vurderes imidlertid at medføre væsentlige påvirkninger på Susåen, da der ikke afledes vand med næringsstoffer, sediment, miljøfremmede stoffer eller lignende til vandløbet. Projektet vurderes at være meget begrænset og vurderes derfor ikke at medføre øgede kumulative påvirkninger på Natura 2000-område nr. 163.

Der er ikke kendskab til øvrige planer eller projekter, som vurderes at give anledning til kumulative påvirkninger i samspil med det ansøgte projekt.

7 Sammenfatning

7.1 Natura 2000-område nr. 163

Etablering af en cykelsti på den foreslåede strækning vurderes ikke at medføre væsentlig påvirkning på Natura 2000-område nr. 163 eller øvrige Natura 2000-områder. Hverken habitatnatur eller habitatarter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag vurderes at blive væsentligt påvirket som følge af projektet.

Projektet vil ikke medføre midlertidig eller permanent arealinddragelse af habitatnaturtyper i Natura 2000-område nr. 163. I driftsfasen vil der potentielt komme en merudledning af overfladevand fra det nye befæstede areal til Susåen, som imidlertid vil være så lille, at den ikke kan medføre væsentlig påvirkning. Det skyldes at størstedelen af vandet vil ledes til grøfteanlæg. Samtidig indeholder overfladevand fra cykelstier langt færre næringsstoffer og miljøfremmede stoffer end overfladevand fra f.eks. veje med motordrevne køretøjer.

Der vurderes ikke at være planer, programmer eller konkrete projekter, som i samspil med etablering af cykelstien, vil kunne medføre kumulative effekter på Natura 2000-området.

Samlet set vurderes projektet ikke at medføre væsentlig påvirkning på Natura 2000-område nr. 163 eller øvrige Natura 2000-områder.

7.2 Bilag IV-arter

Projektområdet vurderes ikke at rumme egnede leve- eller ynglesteder for bilag IV-arter og projektet vurderes derfor ikke at påvirke den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter.

De eneste arter, der vurderes at forekomme inden for projektområdet, er arter af flagermus, som potentielt benytter området i forbindelse med fouragering. Det kan heller ikke afvises, at der er potentielle levesteder langs strækningen. Projektet vil imidlertid ikke medføre fældning af træer eller nedrivning af bygninger, som kan forringe eventuelle raste- og ynglesteder for flagermus. Projektet vil samtidig ikke forringe fødegrundlaget eller ledelinjer i området.

8 Referencer

Baagøe, H., & Jensen, T. (2007). *Dansk pattedyrsatlas*. Gyldedal.

- Dansk Ornitologisk Forening. (2021). *DOF-basen*. Hentet fra <http://www.dof-basen.dk/>
- EU. (1979). *Rådets direktiv nr. 79/409/1979*.
- EU. (1992). *Rådets direktiv nr. 92/43/1992*.
- Fredshavn, J., Nygaard, B., Ejrnæs, R., Damgaard, C., Therkildsen, O., Elmeros, M., . . . Teilmann, J. (2019). *Bevaringsstatus for naturtyper og arter - 2019. Habitatdirektivets artikel 17-rapportering*. Aarhus Universitet. DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi.
- Miljø- og fødevarerministeriet. (2017). *LBK nr. 126 af 26/01/2017. Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning*.
- Miljø- og Fødevarerministeriet. (2018). *Bekendtgørelse nr. 1595 af 06/12/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*.
- Miljøministeriet. (2021). Hentet fra MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2021-2027: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>
- Miljøstyrelsen. (2020). *Habitatvejledningen. Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter*.
- Miljøstyrelsen. (2020). *Natura 2000-basisanalyse 2022-2027. Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose. Natura 2000-område nr. 163. habitatområde H145, H146 og H194. Fuglebeskyttelsesområde F91 og F93*.
- NaturBasen. (2021). Hentet fra Naturbasen.dk, Licens: E03/2014: <https://www.naturbasen.dk/licens/niras#>
- Naturdata. (2021). www.naturdata.miljoportal.dk. Hentet fra Danmarks Miljøportal: <https://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch>
- Naturstyrelsen. (2013). *Forvaltningsplan for flagermus. Beskyttelse og forvaltning af de 17 danske flagermus-arter og deres levesteder*.
- Naturstyrelsen. (2016). *Natura 2000-plan 2016-2021. Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen. Natura 2000-område nr. 163. Habitatområde h145, h146 og H194. Fuglebeskyttelsesområde F91 og F93*.
- Søgaard, B., & Asferg, T. (2007). *Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning*. Danmarks Miljøundersøgelser.